

กฎหมายอาญา ๑

ความหมายของกฎหมายอาญา

พ.ต.ท.สาธิต ชวะโนทัย

ความหมายของกฎหมายอาญา

- **กฎหมาย :**
- ลักษณะของกฎหมาย
- 1. เป็นกฎเกณฑ์ (ข้อบังคับ)
- 2. ควบคุมความประพฤติของบุคคล
- 3. มีสภาพบังคับ
- 4. มีกระบวนการบังคับที่เป็นกิจจะลักษณะ
- **อาญา /อาชญา :**
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต ให้ความหมายว่า หมายถึง อำนาจ หรือ โทษ

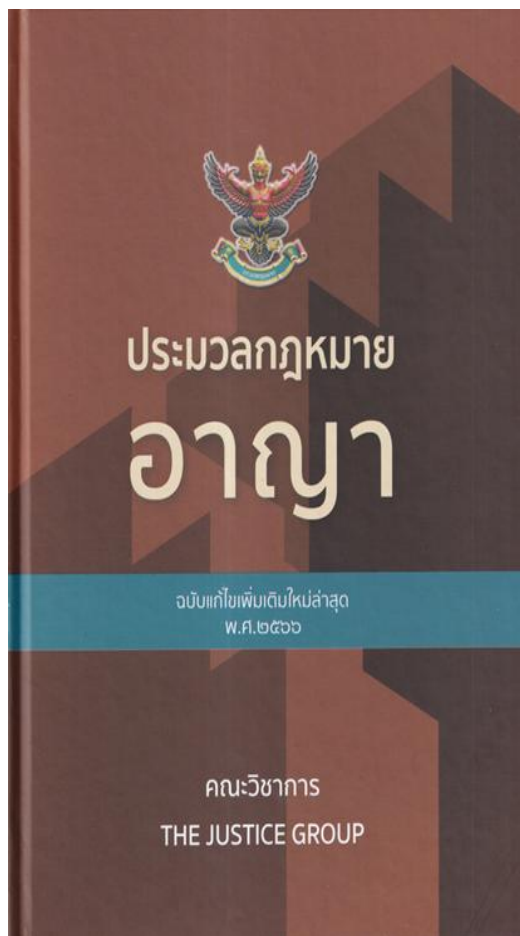
ความหมายของกฎหมายอาญา

- กฎหมายที่มีบทบัญญัติว่า **การกระทำใด หรือไม่กระทำการใดเป็นความผิด** และได้กำหนดบทลงโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดต้อง **เป็นโทษตามที่กฎหมายกำหนด**
- **การกระทำใดเป็นความผิด** หมายความว่า กฎหมายอาญามีบทบัญญัติห้ามไม่ให้ทำ หากฝ่าฝืน คือ **มีการกระทำใด** การกระทำนั้น **เป็นความผิด**
- **การไม่กระทำการใดเป็นความผิด** หมายความว่า กฎหมายอาญามีบทบัญญัติให้ทำ หากฝ่าฝืน คือ **ไม่กระทำการใด** การไม่กระทำการนั้น **เป็นความผิด**
- **กำหนดบทลงโทษไว้** หมายความว่า การฝ่าฝืนมีการกระทำใด หรือการฝ่าฝืนไม่กระทำการใดนั้น กฎหมายอาญามีบทบัญญัติกำหนด **บทลงโทษไว้**
- **โทษตามที่กฎหมายบัญญัติ** หมายความว่า ต้องเป็นโทษตาม มาตรา 18 ของประมวลกฎหมายอาญา มี 5 สถาน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

- **พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา** เป็นกฎหมายอาญา เพราะเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าการกระทำใดหรือไม่กระทำการใดเป็นความผิด และมีบทกำหนดโทษ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดเป็นโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น, พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ.2478, พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. **2522** เป็นต้น
- ปัจจุบันมี**พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565** ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ **25** ต.ค. **2565** และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ **22** มิ.ย. **2566** ซึ่งเป็น**มาตรการทางกฎหมายที่นำมาใช้แทนโทษทางอาญา** สำหรับผู้กระทำความผิดไม่ร้ายแรง และโดยสภาพไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อเปลี่ยนโทษปรับทางอาญาและโทษปรับทางปกครองมาเป็น **“โทษปรับเป็นพินัย”** ซึ่ง**ไม่มีสภาพบังคับเป็นโทษอาญา** เพื่อลดทอนโทษอาญาที่ไม่จำเป็น ไม่มีการจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับ ไม่มีการบันทึกลงในประวัติอาชญากรรม ส่งผลให้ความผิดที่มีโทษปรับเป็นพินัย ไม่มีสภาพบังคับเป็นโทษอาญาอีกต่อไป เช่น โทษปรับตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. **2522** เป็นต้น

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา แบ่งเป็น **3** ภาค รวม **398** มาตรา

ภาค **1** บทบัญญัติทั่วไป (มาตรา **1** –มาตรา **106**)

ภาค **2** ความผิด (มาตรา **107** –มาตรา **366/4**)

ลักษณะ **1** ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

ลักษณะ **2** ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

ลักษณะ **4** ความผิดเกี่ยวกับศาสนา

ลักษณะ **6** ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

ลักษณะ **8** ความผิดเกี่ยวกับการค้า

ลักษณะ **10** ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย

ลักษณะ **12** ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ลักษณะ **1/1** ก่อการร้าย

ลักษณะ **3** ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม

ลักษณะ **5** ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

ลักษณะ **7** ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง

ลักษณะ **9** ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ลักษณะ **11** ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพชื่อเสียง

ลักษณะ **13** ความผิดเกี่ยวกับศพ

ภาค **3** ลหุโทษ (มาตรา **367**-มาตรา **398**)

ประมวลกฎหมายอาญา

ภาค I บทบัญญัติทั่วไป (มาตรา I – มาตรา 106)

- **มาตรา I บทนิยาม:** บทบัญญัติคำนิยามตั้งแต่วงเล็บ I-วงเล็บ 18 ซึ่งเป็นกรให้ความหมายว่า หากพบคำๆนี้ในมาตราใดก็ตามของปอ.หรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาให้มีความหมายตามมาตรา I ของปอ.นี้เท่านั้น
- **มาตรา 2-มาตรา 11:** บทบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอาญา ว่ากฎหมายอาญาจะใช้บังคับในเวลาใด จะใช้บังคับที่ใด และกฎหมายอาญาใช้บังคับกับบุคคลใด
- **มาตรา 12- มาตรา 16:** บทบัญญัติว่าด้วยการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย
- **มาตรา 17** บทบัญญัติซึ่งกำหนดให้บทบัญญัติในภาค I นี้ให้ใช้บังคับแก่ความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้นจะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
- **มาตรา 18-มาตรา 37 :** บทบัญญัติว่าด้วยโทษทางอาญา ชนิดของโทษ การคำนวณระยะเวลาบังคับโทษ เป็นต้น
- **มาตรา 38:** บทบัญญัติว่าด้วยการระงับโทษเพราะเหตุผู้กระทำผิดเสียชีวิต

ประมวลกฎหมายอาญา

ภาค I บทบัญญัติทั่วไป (มาตรา 1 – มาตรา 106)

- **มาตรา 39 - มาตรา 50:** บทบัญญัติว่าด้วยวิธีการเพื่อความปลอดภัย ชนิด / การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย
- **มาตรา 51 - มาตรา 58:** บทบัญญัติว่าด้วยวิธีการเพิ่มโทษ การลดโทษ รอกการลงโทษ รอกการกำหนดโทษของศาล
- **มาตรา 59 - มาตรา 63:** บทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางอาญา
- **มาตรา 64 - มาตรา 79:** บทบัญญัติว่าด้วยเหตุยกเว้นความผิด เหตุยกเว้นโทษ เหตุลดหย่อนผ่อนโทษ เช่น การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย, การกระทำความผิดโดยจำเป็น, การกระทำความผิดเพราะเหตุบันดาลโทสะ
- **มาตรา 80 - มาตรา 82:** บทบัญญัติว่าด้วยเรื่องการพยายามกระทำความผิด
- **มาตรา 83 - มาตรา 88 :** บทบัญญัติว่าด้วยผู้ร่วมกระทำความผิด (ตัวการ, ผู้ใช้, ผู้สนับสนุน)

ประมวลกฎหมายอาญา

ภาค I บทบัญญัติทั่วไป (มาตรา 1 – มาตรา 106)

- **มาตรา 89:** บทบัญญัติว่าด้วยเหตุส่วนตัว เหตุลักษณะคดี ซึ่งมีผลในการยกเว้นโทษ ลดโทษหรือเพิ่มโทษแก่ผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่น
- **มาตรา 90-มาตรา 91:** บทบัญญัติว่าด้วยการกระทำกรรมเดียวผิดหลายบทให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด หรือความผิดหลายกรรมให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป
- **มาตรา 92-มาตรา 94:** บทบัญญัติว่าด้วยการทำความผิดอีก ซึ่งต้องคำพิพากษาให้จำคุก และกระทำความผิดระหว่างรับโทษ หรือภายในห้าปีนับแต่พ้นโทษ กำหนดให้ศาลจะเพิ่มโทษ
- **มาตรา 95-มาตรา 101:** บทบัญญัติว่าด้วยอายุความ เช่น อายุความฟ้องคดี, อายุความล่วงเลยการลงโทษ
- **มาตรา 102-มาตรา 106:** บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ

ลักษณะพิเศษของกฎหมายอาญา

■ ปอ.มาตรา 2 วรรคแรก

- “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย”

■ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

■ บัญญัติรับรองหลักใน ม.2 วรรคแรกของปอ.ไว้ในมาตรา 29 วรรคแรก

- “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

ลักษณะพิเศษของกฎหมายอาญา

- 1. ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา หากการกระทำนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ในขณะกระทำว่าเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้
- : กฎหมายอาญาต้องใช้กฎหมายในขณะกระทำ แต่ในกรณีการยกเว้นความผิด แม้ไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิด บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในขณะกระทำ ก็นำมาใช้ได้เพราะนำมาใช้เป็นผลดี เช่น หลักความยินยอม
- 2. กฎหมายอาญาจะย้อนหลังเป็นผลร้ายมิได้
- : ในขณะกระทำไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ต่อมากฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดย้อนหลังไม่ได้ หรือ ขณะกระทำมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดกำหนดโทษ ต่อมากฎหมายบัญญัติโทษในความผิดนั้นหนักขึ้นจะเพิ่มโทษย้อนหลังไม่ได้ แต่กฎหมายอาญาย้อนหลังเป็นคุณแก่ผู้กระทำผิดได้

ลักษณะพิเศษของกฎหมายอาญา

- **3.กฎหมายอาญาต้องมีบทบัญญัติชัดเจนแน่นอนปราศจากความคลุมเครือ**
- :มีความชัดเจนในบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิด และทั้งมีความชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวกับโทษ แต่คงเป็นเพียงความชัดเจนแน่นอนพอสมควร ไม่ถึงขนาดต้องระบุเจาะจงอย่างละเอียด ทั้งนี้เพื่อให้ทราบล่วงหน้าว่าการกระทำหรือไม่กระทำการใดมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด
- **4.กฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัด**
- :คือจะถือเฉพาะตามบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้นที่เป็นความผิด จะอาศัยเทียบเคียงกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง หรือจารีตประเพณี รวมทั้งหลักกฎหมายทั่วไป มาใช้บังคับเพื่อเป็นผลร้ายไม่ได้

การใช้กฎหมายอาญาย้อนหลังเป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด

- **ปอ.ม.๒ วรรคสอง** “ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้น **ไม่เป็นความผิดต่อไป** ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง”
- **ปอ.มาตรา ๓** ถ้ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด **แตกต่าง** กับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าในทางใด เว้นแต่คดีถึงที่สุดแล้ว แต่ในกรณีที่เกิดถึงที่สุดแล้ว ดังต่อไปนี้
- (๑) ถ้าผู้กระทำความผิดยังไม่ได้รับโทษ หรือกำลังรับโทษอยู่ และโทษที่กำหนดตามคำพิพากษาหนักกว่าโทษที่กำหนดตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือเมื่อผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น หรือพนักงานอัยการร้องขอให้ศาลกำหนดโทษเสียใหม่ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง ในการที่ศาลจะกำหนดโทษใหม่นี้ ถ้าปรากฏว่า ผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาบ้างแล้ว เมื่อได้คำนึงถึงโทษตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง หากเห็นเป็นการสมควร ศาลจะกำหนดโทษน้อยกว่าโทษขั้นต่ำที่กฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนดไว้ถ้าหากมีก็ได้ หรือถ้าเห็นว่าโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับมาแล้วเป็นการเพียงพอ ศาลจะปล่อยผู้กระทำความผิดไปก็ได้
- (๒) ถ้าศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตผู้กระทำความผิด และตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่ถึงประหารชีวิต ใ้แก่การประหารชีวิตผู้กระทำความผิด และให้ถือว่าโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาได้เปลี่ยนเป็นโทษสูงสุดที่จะพึงลงได้ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง

การใช้กฎหมายอาญาย้อนหลังเป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด

- **1.กรณีบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง ยกเลิกความผิดตามกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด (ปอ.ม.2 วรรคสอง)**

หมายความว่า ในขณะกระทำความผิดมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด แต่ต่อมามีกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนดว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิด ผลคือ พ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด, ถือว่าไม่เคยต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิด, รับผิดชอบอยู่การลงโทษสิ้นสุดลง
- **2.กรณีกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง มิได้ยกเลิกความผิดตามกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด แต่มีความแตกต่างกัน (ปอ.ม.3)**

หมายความว่า ในขณะกระทำความผิดมีกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ต่อมามีกฎหมายบัญญัติในภายหลังว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด แต่มีความแตกต่างกัน เช่น แตกต่างในเรื่องความหนักเบาของโทษ ซึ่งโดยหลักต้องใช้กฎหมายในขณะกระทำความผิด แต่ถ้ากฎหมายใหม่เป็นคุณมากกว่าต้องใช้กฎหมายใหม่ย้อนหลังได้

ประเภทของความผิดอาญา

- 1.การแบ่งประเภทความผิดอาญาในแง่การพิจารณาลักษณะของความผิดตามกฎหมาย
- 1.1ลักษณะของความผิดในตัวเอง (**mala in se**)
- เป็นการกระทำความผิดโดยการฝ่าฝืนกฎธรรมชาติ มโนธรรม ศีลธรรม ซึ่งสังคมเห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนความรู้สึกลทางศีลธรรมของคนในสังคม เช่น การฆ่าคนตาย การผิดลูกเมียคนอื่น การปล้นทรัพย์ การลักทรัพย์ เป็นต้น
- 1.2.ลักษณะความผิดตามกฎหมายห้าม (**mala prohibita**)
- เป็นการกระทำความผิดโดยการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิด ซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับศีลธรรม ความรู้สึกมโนธรรมของสังคม เช่น การขับรถต้องมีใบอนุญาต การเสียภาษีอากร เป็นต้น
- **ข้อสังเกต** :การแบ่งประเภทความผิดในแง่นี้ หากพิจารณาในเรื่องความไม่รู้กฎหมายไม่เป็นข้อแก้ตัว (ปอ.ม. 64) ซึ่งหากเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายห้ามในบางกรณี อาจอ้างความไม่รู้กฎหมายเพื่อลดหย่อนโทษได้

ประเภทของความผิดอาญา

- **2. การแบ่งแยกประเภทความผิดอาญาในแง่การพิจารณาลักษณะของการกระทำ**
- **2.1 ความผิดโดยการเคลื่อนไหวร่างกายและความผิดโดยไม่เคลื่อนไหวร่างกาย**
- ความผิดโดยการเคลื่อนไหวร่างกาย คือการเคลื่อนไหวร่างกายของผู้กระทำก่อให้เกิดเป็นความผิดขึ้น เช่น นายเอใช้ปืนยิงนายบีตาย ส่วนความผิดโดยไม่เคลื่อนไหวร่างกาย คือแม้ผู้กระทำไม่เคลื่อนไหวร่างกาย ก็ก่อให้เกิดความผิดได้ ได้แก่ ความผิดโดยการงดเว้น และความผิดโดยการละเว้น
- **2.2 ความผิดที่ต้องมีผลปรากฏ และความผิดที่ไม่ต้องมีผลปรากฏ**
- บางฐานความผิดจะเป็นความผิดสำเร็จต้องมีผลปรากฏขึ้น เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย แต่บางฐานความผิดแม้ไม่มีผลปรากฏขึ้นก็เป็นความผิดสำเร็จ เช่น ความผิดฐานแจ้งความเท็จ, ความผิดฐานใช้ยานพาหนะบรรทุกजनน่าจะเป็นอันตราย ม. 233 เป็นต้น
- **2.3 ความผิดธรรมดาไม่ต่อเนื่อง และความผิดต่อเนื่อง**
- ความผิดธรรมดาไม่ต่อเนื่อง คือเป็นความผิดที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในขณะเดียวกับที่กระทำ เช่น นายเอตบหน้านายบีหนึ่งที ส่วนความผิดต่อเนื่อง คือ เป็นความผิดติดต่อกันต่อเนื่องชั่วระยะเวลาหนึ่ง เช่นมีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง, ความผิดฐานพาไปเพื่อการอนาจาร

ประเภทของความผิดอาญา

- **3. การแบ่งแยกประเภทความผิดอาญาในแง่การพิจารณาเจตนา**
- เป็นการแบ่งแยกประเภทความผิดอาญาโดยการพิจารณาองค์ประกอบภายในของความผิด ได้แก่
- **3.1 ความผิดที่กระทำโดยเจตนา** เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ม. 288
- **3.2 ความผิดที่กระทำโดยประมาท** เช่น ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้คนถึงแก่ความตาย ม. 291
- **3.3 ความผิดที่ไม่ต้องมีเจตนาและไม่ต้องประมาท** คือ ความผิดโดยเด็ดขาด เช่นความผิดลหุโทษ (ม. 104)

ประเภทของความผิดอาญา

- **4. การแบ่งแยกประเภทความผิดอาญาในแง่การพิจารณาลักษณะของผู้กระทำ**
- **4.1 ความผิดทั่วไป** คือ ความผิดที่บุคคลทั่วไปสามารถเป็นผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งพิจารณาได้จากบทบัญญัติของกฎหมายในฐานความผิดนั้นๆ จะขึ้นต้นด้วยคำว่า “ผู้ใด”
- **4.2 ความผิดที่กำหนดคุณสมบัติของผู้กระทำ** คือ ความผิดซึ่งในฐานความผิดนั้นๆ จะกำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่าผู้กระทำความผิดต้องมีคุณสมบัติพิเศษ เช่น ม. 149 ความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน ซึ่งขึ้นต้นบทบัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน”
- **5. การแบ่งแยกประเภทความผิดในแง่การพิจารณาอัตราโทษ**
- **5.1 ความผิดลหุโทษ** (มาตรา 102) ความผิดลหุโทษ คือ ความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ(ตั้งแต่ ม.367-ม.398)
- **5.2 ความผิดทั่วไป** คือ ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกเกินกว่า 1 เดือน ม. 107-ม. 366

ประเภทของความผิดอาญา

6. การแบ่งแยกประเภทความผิดอาญาในแง่การพิจารณาวิธีการดำเนินคดี

6.1 ความผิดอาญาแผ่นดิน

คือ ความผิดที่แผ่นดินหรือรัฐเป็นผู้เสียหายด้วย ในการดำเนินคดีแม้ว่าผู้เสียหายจะยังไม่ร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินคดีได้ เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย, ความผิดฐานลักทรัพย์ เป็นต้น

6.2 ความผิดอันยอมความได้

ความผิดอันยอมความได้ หรือ ความผิดต่อส่วนตัว ในการดำเนินคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจะดำเนินคดีได้ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ก่อน และต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำผิด ความผิดใดเป็นความผิดอันยอมความได้ กฎหมายจะมีบทบัญญัติกำหนดไว้ เช่น ความผิดฐานยักยอก กทรัพย์, ความผิดฐานฉ้อโกงธรรมดา